

DOBROGEA JUNĂ

POLITICĂ - ECONOMICĂ - CULTURALĂ - ZILNICĂ

Director-Proprietar
CONST. N. SARRY

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului Constanța sub No. 37 din Mai 1938

Abonamentul cu supliment cultural un an 800 lei — 6 luni 500 lei — Pentru Autorități și Instituții lei 2000
TELEFON No. 13.43 —

Redacția și Administrația:
CONSTANȚA, str. Scarlat Vărnăv N. 27

CHESTIA ZILEI

Porunca ceasului de față

Toate măricele, toate hofarele dintre popoare sunt închise, sunt ferecate de legea aspră a războiului. Nu se poate aduce nimic de nicăieri. Nici pentru hrană, nici pentru îmbrăcăminte. Nevoile sunt mari, ele ne poruncesc să le avem. Pământul nostru, darul nostru pământ, pentru care ne-am luptat în toate timpurile ca să-l păstrăm al nostru aici la încreșterea drumurilor contra tuturor vrăjmașilor, ne dă toate bogățiile toate darurile lui minunate cu îmbelsugare.

El a răsplătit munca plugarilor chiar și atunci când ea nu s'a făcut cu toată râvnă.

Dacă așa a fost în trecut, azi vremea ne poruncește să muncim cu toată hărnicia și chibzula ca aici o palmă de pământ să nu rămână fără a fi îmbrăcată cu podoaba roadei. Luptăm cu dușmanii, luptăm și cu vremea îndărătnică. Bătrâni, femei, copii, toți cei rămași în brazdă trebuie să lupte, muncind fără clipă de odihnă spre a arunca în pământul pătruns bine de fierul plugului semințele de toate felurile aducătoare de belug și de viață tihnită.

Războiul îl duc slăbiți și feciorii noștri pe câmpurile de bătălie, dar îl ducem și noi cu toții acolo unde ne găsim.

Războiul îl purtăm cu toții. Pâinea cea de toate zilele ne-a dat-o întotdeauna pământul, ne-a dat firele de în, de cânepă și de bumbac; ne-a dat boabele din cari se store uleiurile, sfecele din cari se scoate zahărul, plantele, pentru hrănirea vitelor, legumele cari dau viață, sănătatea, puterea și istețimea minții, fructele minunate ale pomilor cu căutare mare în alte țări, vinuri și tot ce poate duce bună stare și sâmbul casei.

Dacă înainte mai puteam aduce pe unele din acestea din alte țări, astăzi toate (urmare în pag. 3-a)

Nu socotiți pe cei încartiți în voi ca mosafiri nepotțiți. Ei și-au lăsat ce au mai de preț din cauza războiului ca să-și apere viața. Oricând puteți fi în situația lor.

frate al sufletului românesc: Avocatul Selim Abdulachim

La 28 Martie 1944 s'a împlinit un an de când a plecat spre tărâmul eternei liniști avocatul Selim Abdulachim din Constanța. Au plâns musulmanii, din locul cărora se ridicase să ducă pentru ei o viață de trudă, dar l-au plâns românii, pentru care Selim Abdulachim se dovedise că cum l-a caracterizat de-anul baroului din Constanța, Teodorescu Valahu, „un frate al sufletului românesc”. Prin generozitatea Regelui Carol I, care purta elementului musulman din Dobrogea o afecțiune deosebită, Selim Abdulachim a fost primit bursier al Liceului Internat din Iași.

A fost un elev bun, care a meritat iubirea tuturor și care a știut să răsplătească pe colegii săi cu un devotament mișcător. Așa s'a deprins Selim Abdulachim, din copilărie, să se simtă bine între români și să ne iubească.

A făcut Dreptul la București și pentru puțin timp a fost în magistratură, dar pentru a fi mai util musulmanilor dobrogeni, el părăsi magistratura și se făcu avocat.

Războiul întregii neamului prinse pe Selim Abdulachim în fiorii aceluiaș entuziasm, care a ridicat întreaga sa generație de români pe cele mai înalte culmi ale jertfei și ale biruștii. Familia sa dovedi cu acest prilej totală sa identificare cu idealurile românești și plăti paria sa de jertfă: Kiazim Abdulachim, fratele mai mic, ofițer activ, căzu la Marășești, iar Selim Abdulachim, ofițer de rezervă, fu grav rănit.

Am petrecut împreună convalescența, la Centrul de Instrucție de la Bacău și când ofițerii români ne am manifestat dorința să plecăm mai repede pe front, Selim Ab-

dulachim nu vru pentru nimic în lume să se despartă de noi. Așa s'a întâmplat să fiu tovarăș de arme, până la sfârșitul războiului, cu cel mai desăvârșit camarad, ca să-mi rămână apoi, până la sfârșitul vieții, un prieten plin de gingășie în sentimentele sale și de hotărâre în actele sale.

În ceasurile lungi și grele ale veghii pe platurile vrâncene, cu ochii la inamic și cu toate gândurile la drama țării, am aflat pentru ce locotenentul Selim Abdulachim și-a părăsit unitatea sa dobrogeană, ca să vină într'un regiment moldovenesc; într'una din luptele din Sudul Dobrogei, într'o unitate inamică pe care o capturase, el a găsit câțiva turci de cetățenie bulgară, între care și rude de ale sale. Nu erau românii aceia care să silească pe cineva să lupte împotriva fraților săi.

Acolo, în Vrancea, alături de camarazi distinși, cum erau căpitani Al. Ulvinescu, Gh. Rang, Radu Tarnovschi și alții alții, ceasurile de liniște fură ceasurile de înaltare. Erudiția capitanului Ulvianu (astăzi consilier la Casație) și neobosita dragoste de cântec a lui Selim, au făcut, adeseori, să nu simțim urâtul, nici desnădejdea, să ne lăsăm rapți de muzică și de discuții, să facem de neuitat ore care ar fi fost, altfel, sortite celei mai negre tristeți, agoniei sufletelor noastre.

Când s'a isprăvit războiul și ne-am înapoiat la rosturile noastre, Selim Abdulachim concepuse pentru musulmanii dobrogeni un plan de înaltare morală, căruia i-a jertfit toate puterile sale de muncă și de generozitate. El nu vedea pentru el altă putință de ridicare decât prin școala românească și

(urmare în pag. 2-a)

DE VORBĂ CU OVIDIU *)

de CONST. N. SARRY

Doamnelor și Domnilor,

Zămislit pe-aceste țărături și trăit o viață aici, Nu mă pot simți — mă credeți — mulțumit, necum ferice. Dacă nu dau eu cu nasul, zilnic chiar, puțin, de Mare... Să respir mirosul algei, să gust stropul ei de sare, Să privesc întinsul apei, cu diversele aspecte: Azi gâlbuie-pământie, năpădită de insecte; Măine albastră, liniștită, limpede, strălucitoare, Îmbăindu-se într'nsa luna sau splendidul soare... Alte ori, înfuriată, frământată de talazuri, Colo spume dantelate, ici reflexe de topazuri; Majestuoasă, când repede valuri dincolo de-incinte, Să fărâme 'mpietruirea, ce-i stă piedică 'nalte, Sau când, în mânia i cruntă, nevăzută'n brațe 'ncinge Uriși de fierărie și mi-i zvârlă ca pe-o minge...

Onorată asistență... Marea asta largă, mare, Pentru care de milenii se jertfesc pe rând popoare, Chiar pentru-indiv' posedă marea ei atracție

Și semnificație!...

Dacă Muntele oferă liniște și ușurare, — Marea îți stărnește dorul de perpetuă mișcare, Pofta de a sta în luptă, ne'ncetat, cu însăși Firea... Marea îți streceară 'n suflet Cerul și Nemărginirea! Dragă mi-a fost mie Marea; mi e și azi, cu toată etatea... Mie Marea-mi stimulează viața ca și libertatea — Libertatea'n acțiune, libertatea și'n gândire... Dar, vă rog pe toți: Censarii să nu-i dați cumva, de știre!

Și în drumul meu spre Mare, parcă din obișnuință, Aruncam câte o privire de tristeță ori căință, Către maestrul Ovidiu, — solitarul care, 'n Piața, De sub masca-i răspândește, de zeci de ani, atâta viață... Dintre buzele-i crispate și de-abinelea 'mpietrite, Din adâncul fără funduri ai scobitelor orbite, Chiar din vârful penel sale ce-i stă țepăna în mână, Câtă vrajă nu jăgnește, câtă vorbă nu se 'ngână — Freamăt de înțelepciune și isvor de inspirații Pentru toți cari știu să intre în eternele lui grații!...

O! de câte ori în ceasuri grele, de dezamăgire, Îndreptându-mă spre-Ovidiu și cerându-i ocolire, Plin de 'ncredere în mintea-i și în vorba-i negrăită, N'am găsit la el povaja înțeleaptă și cinstită!...

Căci, s'o știți: a sta de vorbă cu cei duși în alte sfere, Duși 'n lumea cealaltă de fantome și himere, N'a fost, nu va fi și nu e — v'o declar și nu-s profanu — Drept de exclusivitate al poetului Sălceanu!... Și'n curând — fiți foarte siguri — toate spiritele-aceste, Care azi vagabondează prin câmpurile celeste, Frumusele captate li-vor într-o magică cutie, Ca să stăm oricând cu ele la taifas și sindrofie...

Onorată asistență,

Când asemenea convingeri și astfel de simțiminte Stăpâneau de ani de zile sufletu-mi și a mea minte, Vă închipuiți mirarea și mahnirea mi sdrobotoare, Când, deunăzi, dând prin Piața, în plimbarea mea spre mare, Observai, privind spre soclu, că Ovidiu nu mai este... — Măi! Să-l fi luat și p'asta? Ce năstrușnică poveste?! Fuga și 'ntreb într'un suflet primul gardian din post... — Cine? Ovidiu? A? statula? A fost dus la adăpost... Din porunca Primăriei!... chiar astăzi ridicată (continuare în pag. 2-a)

*) Cronică rostită la Cenaclul d-lui Prof. Sălceanu, dela liceul „Mircea cel Bătrân”, în seara de 23 Februarie 1944.

Un frate al sufletului românesc: Avocatul Selim Abdulachim

(continuare din pag. 1-a)

printr'o alipire sinceră și devotată idealurilor noastre. De aceea, peste două sute de tineri musulmani au fost așezați de Selim Abdulachim în diferite școli speciale, secundare și superioare. Parintește le urmărea pregătirea și deși cu o sănătate care se împușina an cu an, alerga pentru «turca-leții» săi pe toate drumurile și în toate orașele. Nu obosea niciodată alergând dela un capăt la altul al țării, ca să câștige o bunăvoință sau un sprijin pentru elevii turci.

Astfel s'au ridicat, în decurs de peste două decenii, numeroși tineri turci, ofițeri, ingineri, medici, avocați, elemente deosebit de prețuite de noi, cari fac cinste musulmanilor din România.

Ales de trei ori deputat de Constanța, Selim Abdulachim a pus tot prestigiul său parlamentar la dispoziția coreligionarilor săi. Intențiile sale n'au fost totdeauna înțelese și adeseori chiar Musulmanii i-au pregătit ceasuri de amare decepții, dar el n'a dezarmat și i-a servit până în ultima zi a vieții sale. «Între ai săi a fost, și ai săi nu l-au cu noscut». Abia după moartea sa, și-au dat seama Musulmanii ce om neprețuit au pierdut.

Selim Abdulachim se dă prinsese să nu facă deosebire între Musulmani și Români. Ca parlamentar mai ales, el apăra cu aceeași ardoare interesele Românilor dobrogeni.

Vorbind odată în Parlament despre gimnaziul românesc dela Adamclisi, el puse un accent atât de puternic în evocarea tradiției noastre latine încât, entuziasmați, deputații cedară bucurii diurna lor pe o zi, ca să poată fi ajutată acea modestă dar simbolică școală. «La Adamclisi, — spunea deputatul musulman, sub inspirația și sub scutul pietrelor, cari, în limba și în

neclintirea lor în două mil de ani au mărturisit și mărturisesc tuturor hoardelor trecătoare că Dobrogea este și va rămâne pământ românesc... funcționează dela războiu încoace un gimnaziu, cu numele împăratului care a implantat cei dintâi pioni ai adevăratei civilizații, în acest colț de țară».

Această școală a tuturor semințiilor dobrogene, el o dorea „un focar de patriotism în partea locului și o a doua dovadă a civilizației vechi și neolatine”.

Pentru noi, care l-am iubit și l-am dat odată cu cultura și toată inima noastră, nu era de mirare că deputatul Selim Abdulachim vorbea astfel. Dacă n'ar fi fost fesul, pe care-l purta între ai săi, în momente solemne, trăsăturile feței de un pronunțat și frumos caracter oriental și numele său, și l-ai fi judecat după cum ne răsătea limba și după cum ne iubea, nu te-ai fi îndoit că e cel mai bun Român.

Nu știu ce semne de recunoștință vor da Musulmanii dobrogeni, amintirii lui Selim Abdulachim. Atâta știu: cinstindu-l pe el, se vor cinsti pe ei.

Prof. Dimitrie Goga

Noul regim al pâinii

Cu începerea dela 21 Aprilie e., morile nu mai macină decât făină populară.

Se va fabrica un singur fel de pâine din această făină de grâu putându-se întrebuiți la nevoie până la 20 la sută făină de secară sau cartofi. Acest amestec nu dă dreptul la nici un spor de preț.

Vânzarea pâinii se face numai contra bonului de cartelă. Greutatea pâinii va fi de 600 gr. și se va vinde cu 29 lei.

Făina albă existentă a fost blocată.

DEDIU TUDORIȚA din Constanța, str. Mircea No. 65, pierzând buletinul de populație eliberat de Biroul Constanța,

Distribuirea uleiului

O ordonanță municipală înștiințează pe cetățeni că uleiul de floarea soarelui pe lunile Aprilie și Mai 1944 (câte 500 grame de persoană) pe baza bonului No. 7 din cartelă, li se distribuie la următoarele magazine:

- a) Vasile Gh. Ion (Vasilache) Piața Chiliei No. 26.
  - b) Osman Ibrahim str. Delfinului No. 13 Anadolchiilor.
  - c) E-tin Popa, Piața Griviței.
  - d) C. Papană, Brătianu.
- Prețul unui litru este de lei 200,

Din parte-ne socotim dispozițiunea de mai sus nu tocmai fericită.

La vremea aceasta, când orice aglomerare trebuie evitată, a se fixa numai patru puncte de distribuție pentru întregul oraș, este o greșală.

A obliga, apoi, pe toți cetățenii din centrul orașului, să meargă la periferii depărtate, constituie o adevărată pedeapsă.

Dece nu s'a dat, ca în trecut, ulei spre împărșire și la magazinele mai din centrul orașului?

Popunia ceasului de față

(urmare din pag. 1-a)

trebuiesc scoase din dărnicia brazdei noastre. Și pâinea și firele pentru îmbrăcarea trupurilor și grăunțele din cari se storc uleiurile și legumele, pe toate trebuie să le scoatem din pământul nostru, ca să avem și pentru noi dar ca să mai dăm cu bani grei și altor noroade cari n'au norocul să trăiască pe un pământ, atât de dărnice și bun.

Nevoile sunt mari și aspre. Toată lumea trebuie să muncească. Pământul cere muncă, cere semințele roadelor, cere să fie îmbrăcat cu toate sălurile de semănturi. Până în cele mai ascunse colțuri ale lui cere muncă noastră, cere podoba semănturilor, cere să rodască.

Nici o palmă să nu rămână neîngrijită, nici o brazdă fără darul rodirei. Ostașii cer hrană și îmbrăcăminte, cei de acasă au și ei nevoie. Vițele cer nutrețuri și pe câmpurile de bălăie și pe ogorele muncite de ele. Ca să le avem din belșug, nu trebuie lăsat nici un petec de pământ fără podoba belșugului. Și astfel ne ajută Dumnezeu.

Și 'n subsol, colo, chitit. Mă și liniștii pe dată Cunoșcând Primarul nostru del' aiătea sezători Cât de mult simpatizează pe poezi și scriitori. M'am gândit că, din prudență, a luat măsură-aceasta. Ca vre-o bombă, lui Ovidiu să nu-i crape, cumva, țeasta Și Constanța, asfel, să piardă, făcând voia la dușmani. Geniul ce o proteje de vreo șeaze zeci de ani.

Totuși, curios din fire și arzând de nerăbdare, Am pornit spre Primărie și-am intrat pe poarta mare Rezervată „nobilimei”. Și apoi, coborâi în hâu, Construit cu-atâta trudă de Primarul Canănu, — Hrub' aceea 'ntunecoasă și'n pământ adânc înlăptă, Pare-se, predestinată, ca să fie cândva criptă.

Sub o mare mogâldeță de saci plini de fin nisip, Am descoperit că zace al poetului scump chip. Ce simbolică — gândit-am — și superbă 'nvelitoare! Ca tezaurele-ascunse sub nisip, în fund de mare. Stă aicea și poetul... Scos, din nou, curând, alară Și mai tare străluci-va nescata lui comoară!

Cum pluteam așa cu gândul prin adâncul întuneric, Iai' aud un glas, deodată, ritmic, molcum și eteric: — Tu ești «CE-SAR», ziaristul, care te pricepi și 'n harp Oh! de voi nu scapă nimeni, nici în gaură de șarpe!

— Iartă-mă, te rog, Magister, dacă somnu-ți turburat am Când de tragica 'ntâmplare adineaori eu aflat-am. N'am putut răbda o clipă și veni să-ți dau de urmă... — Dar eu nu dorm niciodată. Tot ce mișcă, tot ce scut Zi ori noapte, iaraa-vara, pe și sub pământ sau apă. Află, dragul meu prieten, din vederea mea nu scapă. Totul e notat pe foaia ce mi stă pururi la 'ndemână... Pot deschide «catastroful» chiar așa, stând într'o rână... Și de unde vrei să 'ncepem? De vreo cinci șase decenii Cine mă va mai pricepe? Unde sunt azi Constanțenii? Prefutideni, primeneală. Peste tot, obrazuri noi. Zile 'ntregi stăteam în Piață, izolat ca un strigoi, Așteptând mereu să treacă o mai veche cunoștință. Zău, mai bine că mă 'nchis-au. Ți o declar pe conștiință.

— Hei, ce vrei, ilustre Maistre. Totul pe pământ se schimbă „Mutatis mutandis” cere însăși părinteasca-ți limbă. Și să mire fenomenul tocmai chiar pe autorul Vechilor „Metamorfoze”?.. Ne 'ntrebăm și eu și... torul!

„Țară a făgăduinței” — Dobrogea această noastră. Cu câmpia-i, cu pădurea-i și cu Marea ei albastră. Cu-al ei suflet din mistere, cu al ei rod de chihlimbar. A tras și-atrage lumea. Chiar din vremuri, pe barbar... S'a zis „Dâmbovița dulce”. Azi, la vorbă pune-i cruce. Cine bea din apa „Mării, crede-mă, nu se mai duce! Oriceunde-oricine vine: Moldovean, Oltean, Mocan. Cum se 'ntrupă din Constanța se transformă 'n Dobrogean. Insu-ți, tu, Irimis de veacuri în exil, poete, aici, Nu te-al mai urnit. Rămas-al. Asta-i țară cu lipici! Descleștează-ți dară gura; din știința ta ne-adapă. Te-or pricepe, toți, te-asigur. Un pământ suntem și-o apă!

— Mă, dar strâșnic tragi de limbă, gazetarul dracului! Uite că, mă hotărât-am: drum dau gurii... sacului!

Și-am să 'ncep, colega dragă, cam de la „optzeci” 'ncoace Când Constanța noastră până la „Grand” doar se 'ntinde Cu binală 'n fel și chipuri, cu dughene primitive Încărcate însă toate — saci cu mărfuri stive-stive. Populația pestriță, neștiind care 'ncotro e... O frântură rătăcită a corabiei lui Noe... Cu trei farmacii modeste, dar cu 'ntregul «ritual» Patru medici vechi și practici, din cari unu-oficial: Valindas, Cicilianopol, Bolton — un Englez isteț — Și Drăghiescu, medic public de oraș și de județ. Avocați, vreo cinci ori șeaze — dar toți buni de pus... Strânși cam pe nepusă masă din Cahul și Ismail.

Unde-i azi Hotelul «Carlton» se aia o groapă mare. Plină de apă și gunoia groaznic de mirositoare.

(continuare în pag. 3-a)

PAGINA

Administrației Județene și Comunale

Agă ea, străvechea gară ce și-azi stăruie haină,
lăcă de sub Turci clădită de-o companie străină;
dar de-alungul străzii Carol se 'ntindea un șir de case,
măști, uniforme, searbăde și-igrasioase —
toate aparținând de gară, — dar pe cari Popescu Ghiță,
când a fost Primar, le rase și-a făcut o grădiniță...
Cum de nu mai vine unul ca, lovind cu barda 'n gară,
și ne scape Metropola de-o rușine seculară!?

Mai spre dreapta, Tigănia, cu bordeiele ca stupii;
mai spre stânga Belidia și incolo câmp cu lupii,
Cari nu se feriau să vină, până'n centru, unde agăle
Beau cafea la „Karteruli”, ceașca mare cinci parale
și tot cu aceeași sumă mai puteai obține-aci
Ca și la Constantinopol, narghelea cu fumbekî.
Și priveai cum joacă table Logaridi cu Seni
Locul unde-i Primăria, era-atunci o adâncitură,
pe unde coborai spre Mare... Portul, o caricatură,
cu o schelă militică și alta de vre-o optzeci de coși,
unde își trăgiau calul fel de fel de matoșii,
într'un mal stau trei silozuri ale liniei Engleze
Și în celalt înfipte urme de contoare genoveze.
Portul cel modern de astăzi fu zidit mult mai târziu.
Dintre constructori, în viață ar lăzi dacă trel mai știu:
Inginerii Zahariade și Bușilă, fost ministru,
Maistrul Costică Filip... Or fi și alți dar... n'am registru.

Cel dintâi Prefect Opreanu Remus, mare magistrat
Cu Anton Alexandride, ca primar înscăunat,
Prea mult nu puteau să facă. Cum să facă, vai de ei,
Când în ambele bugete era doar „un pumn” de lei!
Nu ca astăzi, milioane, fonduri extraordinare,
Fel de fel de împrumuturi și subvenții princiare.
Ei lucrau mai mult cu gralul și mergea treboara, strună:
Constănțeanul se împacă și c'o vorbă, când e bună!
Astă-o știe și Primarul actual: c'o vorbă dulce
Dumnilui toți Constănțenii pe-o ureche dă să-i culce!

Vai, cu câtă duloșie mi-amintesc de acele vremuri —
Cu klocecuri, zelafețe, geambarale și haremuri
Când cu mare ușurință — o cunosc din auzite —
și ducea tot omul traiul, fără multele ispite,
Care, sfărtecând morala cu perfidul lor silitei,
au făcut să și plardă azi capul mulți bătrâni și tineret...
Pe atunci, când ocaua veche de vârtos de Cogea-lac
Te costa un grș, farteate și, zău, nu-i veneai de hac:
Tot un grș eră și ocaua de pelin de Almalău,
Căre te 'ndulcea în gură și te încălzea sub brâu.
Când calcanul cu bucata, de trei-patru cinci ocale,
se vindea de Turci pe stradă cu vreo patruzeci parale,
Cu te miri ce, mai degeaba, șirul mare de gușizi
și mai căpătai deasupra și o pungă de garizi.
Când batalul, karnabatul, cu codoaie de-ale late,
se vindea ciosvârta, butul, cu doi grși și jumătate
Când se aduceau deayalma icre negre cu căldarea
și mi se mâncau cu linguri, nu, ca azi, cu... scobitoarea.

Când nu existau auto-uri și pe un măgaruș cu șea
Se ducea Moș Bohoraki pe a oborului gosea
Numismatul Mișu Sufu, marele Kogălniceanu,
Des cutreerău Dobrogea în căruța cu bălanu
Când nu se găseau canot uri și când Beizadea Vișel
Cu-a lui barbă roșcovană și cu brațe de ojel,
Se ducea înot mai zilnic din port dincolo, la Vii,
într-o barcă stând Raluca și o parte din copii,
Care-l însoțeau în „plută” și cum ajungeau la mal,
și aștepta un miel în ieapă pe jăratec de mangal.

Oh! în vremile acelea, când Ali Kadâr, Hagiul,
se 'ntrecea în giumbușlucari cu Despoti, „iazăglul”
Când cadănele 'n plimbare, camuflete 'n feregele,
și-arătau năsulul doară, nici de cum și alte cele, —
Nu ca astăzi, bunăoară, când și-au lepădat fașmacul
și-au deschis ele deodată și obrazul și iatacul.

Oa, în vremile acelea, când falmosul Bulevard
se 'ntindea tot unde-i și astăzi, fără asfalt și fără gard,
Cu Kursaal-ul lui arhaic, proțâp în papalnoage,
unde se dădeau serate și unde, fără mult să-i roage,
se auzeau Georgescu Cristea, fost primar și a lui soție,
cu mult palos, vechi romanțe, în perfecție simfonie,
și pe-afară, pe trptoare, cu măruntul-i pas și lin,
și plimba Madame Gheraki, răsfățatu-i Bernardin
mai târziu ceva, Kursaal-ul transformat fu 'n Casinou,
și Marșey veni cu jocuri și mi-l prelăcu 'n tricou,
și arăta și cu cocote... Ce mai e azi din el? Nimic...
și-nvâra părăsita străjuia de Hacıki

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

În atenția tuturor

O ordonanță a Onor. Comandamentului Diviziei 9 a prescrie următoarele:

1) Se interzice părăsirea comunelor, profesioniștilor de articole alimentare (măcelarii, pescării, brutării, coloniale, zarzavaturi etc.) restaurante, îmbrăcăminte, încălțăminte, farmacii, materiale de construcții cum și meseriașilor din aceste întreprinderi (zidari, dulgheri, tâmplari, electricieni, instalatori, tinichigii, ferari, geamgii, țigleri, etc.).

De asemenea și întregul lui personal al industriilor de orice fel.

Strămutarea magazinelor și depozitelor în alte comune se face cu aprobarea Prefecturii și a municipiului.

Restaurantele de toate categoriile pot ține deschis dimineața dela orele 11-15.

După amiază: cele de lux și de cl. I dela 19-22. Cele de clasa II și a III de la 18-20 Bodegile dela orele 11-15 și 18-20.

Cărciumile și ospătăriile dela orele 11-15 și 16-18.

Salile de spectacole (cinematografe și teatre) vor funcționa numai între orele 15-22.

Cafenele, ceainăriile, lap-tăriile și plăcintăriile între orele 9-11 și 16-18.

Cofetăriile între orele 10-13 și 16-18.

Contravenienții sunt expuși la aspre sancțiuni.

POP MIHAI și POP MARIA
str. Avram Iancu 3, pierdut Buletinele Populației.
Le declar nule.

— Ați amenajat podurile mobilelor unde locuiți cu saci de nisip, găleți cu apă, lopești, cazmale, târnăcop, secure, topor? Dacă n'ați îndeplinit aceste prescripții, din neglijența voastră vi se va irosi avutul cu trudă agonist.

Cine aște de urma ceferistului conductor, Archideanu Crăciun, plecat din Constanța pe ziua de 2 Aprilie cu trenul, este rugat să înștiințeze pe soția sa Archideanu Constantina, la Cartierul Brătianu, Bulev. Alba Iulia 12.

DUMITRESCU MELANIA, din Constanța str. Cuza-Vodă 10, pierzând buletinul de populație eliberat de Biroul Constanța, îl declară nul.

La doi pași era „Kapato”—himă azi degenerată—
în mâncări de pescărie altădată reputată.
Iar aci, în gura Plejei, ne 'ntrecutul „Hrisicos”,
Cu lahoile-i vestite și turbatul Tenedos,
Unde, foarte des, „ilustru”, stând cu Iancu Carageale
Și cu Barbu Delavrancea, își istoriseau taciiale

Știi, pe-atunci Constanța noastră își avea „Academie”,
La Kir „Mavromati”, unde strânsi ca 'ntr'o tovarășie,
Ștefan Dan Protopopescu, Pleșu, Vasiliu, Ghițescu,
Vlădoianu cu Costacea, Titorian și Tănăsescu
Azistați de farmacistul și chimist-expert Schnabeck
Des analizau... vinațuri și nu înghițeau în sec.
Nu arareori „confrății” cultivau și melodia,
Când își instruna gâttelejul memorabilul Bădia...
Descendenți-i, până la unul, se mențin pe-aceleș plan:
Flica I, Doamn' Alexandrescu, are-un glas, un talisman,
Iar nepoata lui Ozana, cântă virtuos la pian...
Până și ginerele-i Aur fu atins de aceeași boală,
Dar, când scârțâie cu-arcușu-i, Dan Alecu se răscoală
Și o „muzică” îi face orișunde-ar fi să fie,
Că un altul, și-ar lua scripca și-ar tui-o pe câmpie...
Dar, imperturbabil, Aur își păstrează el... cadența,
Cântecul și-l execută, — execută și-azistența

Și mai fliță, prin preajma-mi încă o „Academie”—
La Postelnicu Dumitru—un colț de cofetărie,
Unde își luau cafeaua, rar o juică sau mastică,
Toți „simandiceșii” urbei, ca: Pariano Costică,
Cu porecla-i și azi rămasă, Castelanul din Hasancea,
Mihalache Kolecu, Santa, Holban, Butter, Luca Ounces,
Benderly, Bănescu, Cimbru, Popovici, Malcozi Petrescu,
Roman, Andronescu, Pană, Wertz, Solacolu, Pilescu,
Popa Gheorghe Rădulescu, Zissu, Nae Sadoveanu,
Pop Octav, Hagi Pandele, Butărescu, Berberianu,
Căpitan Costescu (Moșul), agerul Maior Vlădescu,
Traian Bellu, chiar Racowsky, Ioniță Dumitrescu,
Și-alți mai tineri ca: Benteiu, Gherghel și Ion Adam,
Cari puneau la cale Țara și întregul nostru Neam,
Discutând cu cuvîntă și păstrând prudent măsura
Și în vorbă și în faptă—fără să se dea deadura...

La acest restrâns „cenacul” mai obișnuiau să vie:
Tat' Alecu, blond și chipeș, dascălul din Megidia,
Neica Ioniță Blebea, Ștefan Nistor, Moș Bărzan,
Bucur Lupea, Oprea Borcea, Gheorghe Sănuș și Seitan,
Niculai și Gheorghe Poppa, Gheorghe Golea, Frați Moțoi,
Căpitan Blăniță, Șteflea, Băncil, Gheorghe Tomașoi,
Roșculeții, Gurgău, Coman, vajnici economi de vite,
Ca s'asculte pe „boierii”, stând c'urechile ciulite...
Rar scăpa Moș Bucur Lupea câte o vorbuleță hădă,
Sau o glumă Tat' Alecu, de-i făcea pe toți să rădă;
Ori trântea ceva 'n turcește Vasilache Ciorbăgiul
De încremenea „Cenacul” și-și luau toți... pardesiul.

Numai Conn Searlat, singur, un boier, boier născut,
Niciodată 'n cafenele dânsul nu era văzut,
Ci își răspândea „CAVANTUL” scris domol și academic
Și având „DOBROGEA JUNĂ”, în flanc, adjutant polemic...
Neașul boier, în cele două prefectoriate
Ridică zeci de biserică, școli cu sutele, în sate,
Căci aristocrat de viță — pentru el „Democrația”
Nu era doar flecăreală, soră cu șarlatania!

În această perioadă, zisă „excepțională”,
Când Dobrogea și duce viața liniștită și reală,—
Fără lupte intestinale, fără faze critice,
Ce le provocau în Țară tagmele politice,
Fără Aleși în Statul Țării, fără Constituție,—
Și Constanța își trăiește plina evoluție...
Cu primari ca un Bănescu, cu prefecți ca un Vărnăv,
Oameni cu concepții 'nalte, nu cu suflete de sclav
Sub directă privighere a celui Mare Rege,
Înțeleptul și integrul Carol, cu 'ntreita-i lege:
Munca, Cinstea și Dreptatea—și Dobrogea și Constanța
Își preschimba 'nfățișarea, își desăvârșesc prestația
Și dintr'o alcătuire „tristă, pustnică și goală”,
Se prefac în „Diamantul de pe Stema cea regală”,
Țară Podul ce se'nalță pe-ale Istrului vechi maluri
Nu 'mpreună numai fărâmuiri, ci încheagă idealuri!

Când la „nouă sute șapte”, moartea, focul și cu jaful
Se 'ntinseseră 'n tot locul,—gata să se-aleagă praful
De strădanii de lungi veacuri, chiar de 'ntregă această țară,
(urmăre în pag 4-a)

Doar Constanța și Dobrogea rămăseseră s'apară
Stâlpi de ordine, de pace și civilizație—
Singure pilduitoare pentru 'ntreaga nație!

Pe atunci, cred că îți minte, scumpul meu domn Cronicar,
Plaja zisă a 'Ndependenței prezintă un furnicar
De suflare omenească în continui promenadă...
Dese ori, pe-a mele trepte, pronunța Vulean tirade
Și se întindeau, în juru-mi, mari naționale hore,
În aplauzele gloatei și în cântece sonore

Ba se înscenau și glume, care îmi plăceau și mie:
Aurică-Dan îmi puse drept în cap o colivie,
Cun scatiu sburând într'însa, încât lumea se 'ntreba,
Dacă n'a eșit scatiul chiar din căpățâna mea?!
Tot așa și Grănicerul Zizi Contacuzino,
Fost Locotenent pe-atuncea, în drum în spre Casino,
O lipie-mi puse 'n mână și-un sficloi cu vin în poale,
Iar sergentul de pe plajă fluierând dădea țărcoale.
Altul, Vasiliță Batter, astăzi magistrat ales,
Căjărându-se 'ntro noapte mi-a 'ndesat în cap un fes,
Încât hogaș, dimineața, când trecea în spre moschee,
Se-apezase jos, turcește și plângea ca o femeie...
Iar norodul, strâns grămadă, nu găsea s'aduc'o scară—
Chipurile, să mă scape, tot pe mine, de... ocară.
Până ce, către amiază fu adus lanaragiul.
Și-a scos fesul... Riscam attfel să rămân Ovid „fesiul”!
Și-altădată, un alt hătru, arhitectul Biliargiu,
Mi-a trântit un gard de piatră... Să nu sar—credea că's viu.
Ce-i mai trist că „Biliargiul”, pentru-această neghibie,
Angajat, primea și-o plată grasă dela Primărie

Cearcă, 'i drept, edilii de-astăzi s'animeze iarăși Plaja:
Au trântit trei „colonade”, doar și doar să-i schimbe fața...
A făcut și niște „parcuri” năzdrăvanul Căpuneanu
S'a desființat în fine, hardughia Mumuleanu
Bietul Colonel Opreșcu tot combină și imbină,—
Plaja mea rămâne însă tot meschină și... străină.
Pune taxe la „Ntreprinderi” tot urcate, mai urcate,
Să-mi înveselească Fiața... Crede mă, greșit socote.
Chiar tramwayul cel electric, când o fi—de-o fi să fie—
Plaja-Ovidiu n'o va scoate din morbidă-i letargie...
În zadar sforțări el face și ornează'n van pereții!
S'a stins viața Pieței mele ca și-a „fainicei Veneții”!

Dar ultim de-o glumă încă, însă una... serioasă,—
Când m'au dat jos de pe soclu, m'au legat c'o funie groasă
Și erau, ca să mă ducă chiar în țara lor, Bulgarii,
Dacă nu săriau Germanii, dând în leaota cu parii...

Așezat din nou pe soclu-mi, în curând veni și pacea
Pacea trudnic dezbătută, care sparse carapacea
Și a scos în văzul obștei România întregită...

Au urmat frumoase vremuri dar și ceasuri de ispită:
Reunții abia—și organe oarbe, lacome, perfide,
Împărțiră România în vreo-sută de partide,
Gata să se 'ntresfășie și'n bucăți ca să se rupă
N'a scăpat de-această plagă nici Constanța noastră scumpă:
Numerosi bărbați politici, tineri, harnici, de valoare,
Dornici să realizeze opere neplătute
Și-au secătuit vigoarea—denunțarea ierte-mi se—
În mâncătorii sterile și în intrigi de culise...

Din epoca asta 'n care, mulți n'au înjărcat bălaia,
N'a rămas ca amintire, decât un cuvânt: „MAMAIA”!
Plaja cu terase, jazz-band și placidu-i topogan,
Unde castele făcioare, cam vreo două luni pe an,
Îți oferă goliciunea—șolduri, pulpe, chiar și sânii—
Și-și fac mendrele în voie toți berbanții și ceapcânii!

Tot în perioada asta, când mulți se scâldau în bani,
Se 'mplineau del' „Anexare” tocmai, tocmai cinci zeci ani,
De când revenea la mama-i, cea atât de mult dorită,
Dobrogea, mezina fiică, pe vecie desrobliă.

Ce-a rămas? Ce instituții, del' 'acest eveniment?...
Un lung șir de decorații—satisfacții de moment—
Acadele sculptoare, bune să ademenească
Ochii de copil ai plebei, poftele lui Gură-cască!

Ba, mă'nșel... Rămas au încă două semne lapidare:
Unul sus, sus în grădină, celălalt jos, lângă mare—
Unde-urmas să se înalțe, într'un stil piramidal,
Monumentul Anexării și Palatul Cultural...
Cele două sterpe pietre, azi de toți batjocorite,
Stau obștească mărturie a acelor vremi urâte!

Doamnelor și Domnilor.

Se opri o clipă vocea și încet pornește iarăși...
— Ia, întreabă-te, îmi zise și întreabă-ți pe tovarăși:
Cum de nu învață omul din pășanie nimica?
Din atâtea sentimente s'îl domine numai frica?

Sindicatul Agricol al județului Constanța

Sediul în Constanța
Str. Ștefan cel Mare, 69

Comunicat

Aducem la cunoștința tuturor agricultorilor și viticultorilor din județul Constanța că am început să primim înscriseri pentru: **Sulfat de cupru** (piatră vânată), **Sfoară** pentru legatul șnopilor și **Sulfură de carbon**, pentru combaterea gârgăriței la mazare

Atragem binevoitosrea atențiune tuturor rugându-i să-și noteze în modul cel mai serios că, anul acesta, în deosebire de anii precedenți, nu vom elibera nici un articol din cele notate mai sus, decât numai a-celora care s'au înscris din timp, iar Sulfură de Carbon nu vom da a-celora, care încă nu ne-au înapoiat butoaiele goale.

Inscriserile se primesc nu mai până la 20 Aprilie 1944.

Președinte AUREL BUTU

Director,

Haralambie Mangoeanu

Informațiuni

— Fostul nostru Incasator Marin Filipescu este invitat să se prezinte de îndată și să predea socoteliile. Altfel vom fi siliți a ne adresa justiției.

— D. consilier de presă principal Const. Miclora a fost însărcinat cu conducerea Direcțiunii Presei.

D. Const. Miclora este un vechi și talentat profesionist al scrisului cotidian, care a adus însemnate servicii țării în calitatea sa de consilier de presă pe lângă câteva din legațiunile noastre.

— Pentru ultima oară sunt rugate Căminele Culturale din acest județ să binevoiască a ne înștiința dacă înțeleg a continua abonamentul la ziar, chiar dacă nu-l a-hită imediat, pentru a nu ne expune la pagube zadarnice.

VICTOR PROSKE șef mecanic la soc. „Steaua Română” Constanța a pierdut autorizația provizorie pentru intrarea în portul Constanța. Se declară nul.

Înfindeți

un strat de nisip în podul caselor, pentru a împiedeca efectul bombelor incendiare.

Vând 30 Hectare

Loc arabil din mercuria Osmancea. Proprietar Vasile Dobrin Piața Poporului 16 Brăila.

La strâmtoare el promite căte 'n lună și în soare,
Dar, trecut odală hopul, nici o grije nu mai are.

Când, după războiul celalt, revenirăți în cetate,
De pe front, din lung refugiu, ori din grea captivitate,
Goi la trup, cu mîntea însă plină de experiență,
Ce făgădueli deșarte nu făceți în permanență?
Cum ați dat de bine însă, totul ați uitat și toate,
Și v'ați cufundat în fasturi, în desmăj și'n vanitate.

Fu război cumplit și-atuncea 'n nouă suie șaisprezece,
Dar acesta de acum val, cu mult, cu mult 'l-întrece!
Azi, nimic nu se mai cruță: nătarăi perversi și'sterici
Spulberă în cale totul: și muzee și biserici
Și spitale și institute de știință-universale
Se ucid copii și mame, cu o sete bestială.
Se împuşcă, fără milă, oameni dezarmați, bătrani...
Sfinți apostoli ai culturii sunt tratați ca niște câni.
Cerule, Marea și văzduhul ne'nterupt stau sub atacuri,
Împingându-se omenirea înapoi cu zeci de veacuri...

Mai ales Europa Veche cel porniți o au ca jîntă
Și în deosebi—se vede—strălucita noastră gîntă.
Supără a ei lumină și li roade a ei faimă
De-aea 'n patima lor oarbă, răspîndesc când foc, când spai
Peste tot, unde-aliădată înfloreau nestingherite
Arta și filosofia până azi nebiruite...
Piere 'n vînt latinitatea sau e pusă după ușă,
Chiar Sulmona mea natală prefăcută e 'n cenușă.

Să mai spun și de Constanța... Nu sunt nici treizeci de
De când pentru-a doua oară greu lovită-i de dușmani.
Prin voința Providenței, pare-se fatal indiciu
Tot Constanța să rămână „mieul cel de sacrificiu”,
Pentru filic'aceasta a Romei pusă ica, la răscruce.
Ca să fie santinelă pentru Gîntă, pentru Cruce!

Când cad deci atâtea jerite, fără vină și pe veci,
Ce înseamnă ca Ovidiu să stea cîtva timp la beci?
Și de-aci pot să comunic, chiar de-ași sta o viață 'ntreag
Cu acel ce vor s'asculte și doresc să mă 'nțeleagă.

Și le spun că: Azi, în luptă voi vă faceți datoră
C'o bravură ce înaltă și cinstește România.
Neputînd răbda jignirea și ciuntiri din trupul țării
Ridicatu-v'ați ca unul, împotriva încălcării.
Înfruntat-ați volnicește Goliath-ul moscovit.
Dat-ați demni și mândri pieptul cu dușmanul înmîit
Scufundatu-v'ați în ape, v'ați urcat sus ca vulanii,
Căntăritu-v'ați amicii, cunoscutu-v'ați dușmanii...
S-au jînut de voi belele și necazuri în șiraguri.
V-ați lovit, mereu cu capul de nenămărate praguri—
Dar... vă vîd, de-o vreme 'ncoace, coplesii de amorțea
Fără vlagă, fără suflet, covârșii de indolală
Și porniți, cu toții sceptici, iarăși pe... promisiuni.
Vă legați cu jurăminte pe morminte de străbuni
Și pe proaspetele moaște ale sfinților eroi...
Să cătați din nou, voi, oare, să vă înșelați pe voi?
Nu v'o fi venit nici astăzi, mintea zisă de „pe urmă”?
Val, ar fi amar și jale, de păstor ca și de turmă!

Luminați în suferință și 'nfrățiți în încordare,
Deșteptați-vă... și faceți zid cu toții la hotare—
Zid de care valul dūșman s-o lovi ca și de-o stîncă
Și-ar afla și ce-i Românul în iubirea lui adîncă
Către Țară, către Rege, către scumpul lui stîndard!

Fraji Români, de pretutindeni, tot ce-afirm eu, bietul bă
De aici, din hru'b'aceasta, să luați voi bine-aminte.
Dacă vreți ca Țara voastră să pășască înainte...
Patria aceasta scumpă s'o vedeți voi iarăși mare.
Cu toți frajii laolaltă, în belșug și în splendoare!

Și atunci, când pacea nouă, azi de-o lume așteptată,
Fi-va 'n duhul omeniei și-al dreptății încheietă,
Cînd vedea-volu România—cum preinde însăși Scriș
Înținzându-se voioasă dela Nistru pîn' la Tisa,—
O, atunci, atunci, eu singur, fără ajutor sau cloclu,
Voiu egi din cript 'afară și-azeza-mă-volu pe soclu!

CONST. N. SAR

22 Febr. 944

Nici un cămin
fără Aspirin